

ARFA (64) *sb f*

arfa (34), **harfa** (30); arfa *BartBydg, RejRozpr, RejWiz, BibRadz* (3), *KwiatKsiąż* (4), *RejAp* (6), *RejPos, BudBib* (5); *BudNT, CzechRozm, KloneŻal* (2), *PudłFr, OstrEpit, WujNT* (3); harfa *Mącz* (3), *ModrzBaz, Calep* (6), *LatHar* (7); arfa : harfa *Leop* (3 : 8).

-f- : -ff- : -ph- (48 : 8 : 8).

Nagłosowe a jasne, pochylone tylko w G pl; drugie a jasne.

sg N arfa (10). ◊ *G arfy* (2). ◊ *D arfie* (1). ◊ *A arfę*. ◊ *V arfo* (2). ◊ *I arfą* (5); -ą (4) *RejRozpr, BudBib, PudłFr, LatHar*; -am (1) *KwiatKsiąż*. ◊ *L arfie* (22). ◊ *pl N arfy* (1). ◊ *G arf* (1). ◊ *A arfy* (10). ◊ *I arfami* (3). ◊ *L arfach* (5); -ach (2), -ách (2), -(a)ch (1); -ach *WujNT*; -ách *RejAp*; -ach : -ách *BibRadz* (1 : 1).

Sł stp brak, Cn: harfa, Linde XVI – XIX w.

Instrument muzyczny ze strunami rozciągniętymi na trójkątnej lub czworokątnej ramie; cithara BartBydg, Mącz, Calep; lyra Mącz, Calep; psalterium Cn; fides Mącz; fidicula Calep; magadis, nablium, nablum, naulium, sambuca Cn (64) : Cithara, arfa BartBydg 28b; [Dawid] Zawszy zarfą bogą chwalił RejRozpr Bv; Tu bliżey Lutniftowie/ Arphy/ Symphonały/ A zá nimi pánienki przyśpiewáiąc stály. RejWiz 25; Dawid igráiąc ná hárfie przed Saulem/ nieco mu pomocy przynosił Leop 1.Reg 16 arg, 1.Reg 16/16, 18, Ps 97/5 [2 r.], 146/7, Dan 3/5, k. *A2v; wyflawiaycie go/ tak w piofnkách vftnych/ iáko y ná Arfach. BibRadzEccl 39/18[20], Gen 4/21, 31/27; Socrates [...] wpotachłych leciech na arfie fię vczył KwiatKsiąż E4, K4, P2v; Cithara, correpta Harfá. Mącz 54d, 54d [2 r.], 198c, 413c; á głofem slyżał iákoby spiewakow grájących ná árfach swoich. RejAp 117 [idem WujNT Apoc 14/2], 52v, 54, 54v; RejPos 172v; Ale nie robiono do domu Iehowinego bániak srebrnych arf/ miednic/ trąb BudBib 4.Reg 12/13, Ps 149/3; CzechRozm 149; Hárfá/ bęben/ pifzczalká ná bieśiádách wálznych. [bibl Is 5/12] ModrzBaz 52v; Ale kiedy poczniecie Muzyką szermowác/ Muśi fye y Dawidek z swoią Arfą fchowác. PudłFr 19; [Ch]orocithariítae – Do tanca na harffach grájacy Calep 191a; Fidicula – Skrzypiczky, harffa Calep 418b, 202a [3 r.], 623b; LatHar 325; á drudzy niech gráią/ Bądź w lutnie wieloftronne/ słodki głos dáiącé/ W cytry/ w gęśle/ część w árfy/ część w cymbały brzmiácé OstrEpit A2; WujNT Apoc 5/8, 14/2.

Wyrażenia:»arfa boża« = cithara Dei Vulg, PolAnt (4): fthoią nád morzem onym fklánym/ máiąc árphy Boże RejAp 127v [idem BudNT Apoc 15/2; WujNT Apoc 15/2], 129v; BudNT Apoc 15/2; WujNT Apoc 15/2.

»harfa dziesięciostrunna; o dziesięci strunach« = psalterium decachordum Vulg (2): O Boże/ pieśń nową spiewác tobie będę/ na Hárfie dziesięcioftrunney chwalić cię będę. [bibl Ps 143/9] LatHar ktv; wziawłzy słowo z Pfálmow/ Pfalterium Decachordum to ieft Hárfą o dziesięci ftrunách. LatHar +3v.

Szeregi:»arfa i cytara« = nebel et eithara PolAnt: Chwalćie go dzwiękiem trąbnym/ chwalćie go árfą y cytárą. BudBibPs 150/3.

»lutnia (albo) harfa; arfa (albo) lutnia« (3 : 2): Leop 2.Par 20/28; [Grek] ażby według nauki spiewác/ y na arfie albo na lutniey grác dobrze vmiał. KwiatKsiąż 12v; Fides, Struná/ y wśeláki inftrument który ftrunámi bywa náciągan/ yáko yeft lutniá/ hárfá. Mącz 126c, 54d, 126c.

W *przen* (4) : Hárfa moiá w żálobę/ á orgány moię w głos płáčzących/ obrociły fie. *Leop Iob* 30/31; *BudBib Iob* 30/31.

Szeregi: »arfa i cytara« = *nebel et eithara PolAnt*: Powítań sławo moiá/ powítań árfo y cytáro/ powítańę na zorzy. *BudBib Ps* 57/8 [56/9].

»żołtarz i harfa« = *psalterium et eithara Vulg*: Rulf fie żołtarzu y hárffo/ powítańę z záránia. *Leop Ps* 107/3.

Przen (6) :

a) *Psalterz, psalmy Dawida* (2) :

Wyrażenia: »arfa Dawidowa«: Ktoż wątpi że iuż przy świętey Arfie Dawidowej/ Przyflucha fie pieśni nowej? *KlonŻal* C3v.

»arfa dziesięćnitna«: Z krolem y z prorokiem śpiewał dobroć nieprzeżytną Bogá zaftępow/ brząkáiąc w Arphę dziesięćnitną. (*marg*) Pńálmy przełożone przez Kochánowskiego (–) *KlonŻal* B3v.

b) *Modlitewnik* (4) : Poznawłzy drogość tey Hárfy/ chćiey nieco o pożytku ś. modlitwy/ iáko o dźwięku duchownym wyrozumieć. *LatHar* +7v.

Wyrażenie: »dziesięciostrunna harfa duchowna«: Chrześciáńfki człowieoże/ weźmi z ochotą w ręce/ tę dziesięćostrunną Hárfe duchowną *LatHar* +11v.

Zestawienie: »Harfa Duchowna« = *tytuł modlitewnika*: HARFA DVCHOWNA. To iest/ Dzięięć rozdziałow Modlitw Kátholickich *LatHar kt*, +11v, 740.

Synonimy: cytara, lira, lutnia.